

Franz Willemsen, ένας φιλέλληνας έφυγε

Dr. Ursula Knigge

Στις 26 Σεπτεμβρίου 1999, μετά από μακρόχρονη ασθένεια, απεβίωσε στην Αθήνα στα εννενήντα χρόνια ο καθηγητής Franz Willemsen, υποδιευθυντής του Γερμανικού Αρχαιολογικού Ινστιτούτου της Αθήνας και διευθυντής των ανασκαφών του Κεραμεικού από το 1961-1975.

Ο καθηγητής Willemsen, ο οποίος γεννήθηκε στο Dusseldorf το 1910, άρχισε να σπουδάζει κλασική αρχαιολογία με τον Gerhard Rodenwaldt στο Βερολίνο και συνέχισε αργότερα με τον Ernst Buschor στο Μόναχο. Μετά την απόκτηση του διδακτορικού του διπλώματος, το 1937, έλαβε μέρος στις ανασκαφές της Σάμου και της Ολυμπίας. Ήδη κατά τη διάρκεια της παραμονής του στην Ολυμπία άρχισε τη μελέτη του υλικού που απέτελεσε τη βάση για τις μονογραφίες: "Dreifusskessel von Olympia" και "Die Lowenkopf - Wasserspeier vom Zeustempel". Και οι δύο μελέτες παρουσιάστηκαν μετά τον πόλεμο των δημοσιεύσεων "Olympische Forschungen".

Τη φρίκη του πολέμου ο Willemsen την βίωσε στη Ρωσία, αφού αποσιώπησε την δυνατότητα να μεταβεί ως στρατιώτης στην Ελλάδα, λόγω της αγάπης που έτρεφε για τη χώρα και τους Έλληνες φίλους και συναδέλφους, κάτι που και αυτοί ανταπέδωσαν σ' όλη τη διάρκεια της ζωής του.

Ο Willemsen ποτέ δεν έκανε λόγο για την ενσυνείδητη αυτή θυσία του ούτε γενικά περιαιτολόγησε για τις πολυριθμές επιστημονικές του δραστηριότητες, οι οποίες δεν περιορίζονται μόνο στις μονογραφίες της δεκαετίας του 50 που προαναφέρθηκαν, αλλά εκτείνονται και σε ποικίλες άλλες δημοσιεύσεις.

Αυτά τα χρόνια ο Willemsen χρημάτισε συνεργάτης στο Γερμανικό Αρχαιολογικό Ινστιτούτο της Αθήνας και, μετά την υφιστάση του, εργάστηκε ως επιταχυνόμενος υπηγητής και Haupt-Konservator στο Μουσείο του Πανεπιστημίου του Μονάχου.

Το 1961 ο Willemsen έγινε υποδιευθυντής του Γερμανικού Αρχαιολογικού Ινστιτούτου της Αθήνας και διευθυντής των "Ανασκαφών του Κεραμεικού". Από τότε αφιερώθηκε α-

ποκλειστικά στην έρευνα του Κεραμεικού", στην οποία δεν συγκρατούνται μόνο οι προαιετικές του μελέτες και δημοσιεύσεις αλλά επίσης και αυτές των συνεργατών του, των οποίων η επιστημονική προώθηση ήταν πάντοτε ιδιαίτερα μετλημά του. Έτσι, με τη βοήθειά του είδον το φως περισσότερες από 40 μελέτες που αναφέρονται στα παλαιότερα και νεότερα ευρήματα του Κεραμεικού, όπως και τρεις μονογραφίες στη σειρά "Keramische Ergebnisse der Ausgrabungen". Σ' αυτές περιλαμβάνονται δημοσιεύσεις για μεγάλους ανασκαφές, τις οποίες ο ίδιος δρομολογούσε αλλά έφραζε σε πέρας νεότεροι συνεργάτες.

Ο Willemsen δεν καθόριζε μόνο, από την αρχή της ανασκαφικής του δραστηριότητας στον Κεραμεικό, να ανακαλύψει στην περιοχή του Διπλού σπουδαία αρχαία γλυπτά, των οποίων μάλιστα η δημοσίευση δεν άργησε να πραγματοποιηθεί, αλλά οι έρευνες του προ του τείχους έφεραν στο φως ένα από τα σημαντικότερα και πλουσιότερα συνολα ευρημάτων από την ανασκαφή του Κεραμεικού: πάνω από 7000 όστρακα, ψηφιδώματα κατά πολιτικών του 5ου αιώνα π.Χ., τα οποία διασπύζονταν της γνώσεως μας γενικά για τον στρατιωτικό και κυρίως για τον ρόλο γυναικών πολιτικών ανδρών, όπως οι Θεμιστοκλής, Κίμων και Μεγακλής, καθώς και πολλών άλλων, και επίσης τεκμηριώνουν τις ιστορικές μας γνώσεις για τις έντονες πολιτικές αντιπαράθεσες στην Αθήνα της εποχής μετά τους Περσικούς πολέμους. Η επεξεργασία αυτού του τεράστιου υλικού, η συνένωση χιλιάδων ομοίων, στην πλειονότητά τους δυσαναγνώστων, όστράκων και η ερμηνεία τους, απασχολούσαν πάρα πολύ τον Willemsen για πολλά χρόνια σε μεγάλο βαθμό, ως τη στιγμή που αρρώστησε. Η τελευταία συμβολή του στο θέμα αυτό χρονολογείται το 1991.

Δυστυχώς ο Willemsen δεν έμειλε να δει την τελευταία δημοσίευση του "Έργου ζωής" του, η οποία στο μεταξύ βρίσκεται στο τελευταίο στάδιο, εφ' όσον στη συνέχεια την ολοκλήρωσή της ανέλαβε νεότερος συνεργάτης του.

(Μετάφραση από τα Γερμανικά: Αυγή Προυκική)

ΕΙΔΗΣΕΙΣ

Ελληνικό Παιδικό Μουσείο (Ε.Π.Μ.)

Ενδιαφέρον παρουσιάζουν για τους αναγνώστες μας τα προγράμματα του Ε.Π.Μ., που έχουν προγραμματιστεί για τη χρονιά 1999-2000, με θέμα τους Ολυμπιακούς Αγώνες. Στόχος των προγραμμάτων αυτών είναι να συνειδητοποιήσουν τα παιδιά τη σημασία της Ολυμπιακής Ιδέας και να γνωρίσουν τα αγωνίσματα και την ιστορία τους. Τα προτεινόμενα προγράμματα είναι:

Α) Για σχολικές ομάδες. "Το Μουσείο Ταξιδεύει με τους Ολυμπιακούς Αγώνες", το οποίο απευθύνεται σε μαθητές Δ'-ΣΤ' Δημοτι-

κού, έχει διάρκεια 90 λεπτά και πραγματοποιείται στο χώρο του σχολείου. Επίσης, από το 1997 έχει αναπτυχθεί για μαθητές νηπιαγωγείου-δημοτικού η μουσειοκατασκευή "Οι Ολυμπιακοί Αγώνες Τότε και Τώρα", η οποία διατίθεται προς ενοίκιαση στα σχολεία για δέκα εργάσιμες μέρες. Η μουσειοκατασκευή περιλαμβάνει πλούσιο εποπτικό υλικό για τους αρχαίους και σύγχρονους Ολυμπιακούς Αγώνες και συνοδεύεται από υποστηρικτικό φάκελο για τον εκπαιδευτικό με ιδέες για ποικίλες δραστηριότητες. Οι εκπαιδευτικές δραστηριότητες που προτείνονται μπορούν να λειτουργήσουν διαφορετικά κάθε φορά, ανάλογα με την ηλικία, τις ανάγκες και τα ενδιαφέροντα των παιδιών.

Β) Για οικογένειες, στις 4.6.2000 θα πραγματοποιηθεί εκπαιδευτικό πρόγραμμα στο Παναθηναϊκό Στάδιο με τίτλο "Το Στάδιο".

Το πρόγραμμα έχει διάρκεια 120 λεπτά και ο στόχος του είναι να γνωρίσουν τα μέλη της ομάδας την ιστορία του σταδίου που φιλοξενήσε τους πρώτους σύγχρονους Ολυμπιακούς Αγώνες και να αναβιώσουν τα αθλήματα στίβου.

Γ) Άλλη ενόπτητα οικογενειακών προγραμμάτων περιλαμβάνει: Οδοπορικό στην Πλάκα Ι (16.4.2000), 10.30 -12.30, Οδοπορικό στην Πλάκα II (7.5.2000), 10.30 -12.30. Μέσα από τα νημύλια της Πλάκας οι οικογένειες έχουν την ευκαιρία να ανακαλύψουν στο πρώτο μέρος την αρχαία Αθήνα και στο δεύτερο μέρος τη Βυζαντινή Νεότερη Αθήνα. Επίσης, από το 1993 έχει εκδοθεί το "Διαβητήριο - Ταξίδι στα Αρχαία Χρόνια", που αποτελεί εκπαιδευτικό υλικό για ανεξάρτητες επισκέψεις σε αρχαιολογικά μουσεία με συλλογές αγγέλων.

Για περισσότερες πληροφορίες